

Akým spôsobom môžem od páchatela žiadať náhradu škody alebo využiť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku v rámci súdneho konania (trestného konania) a na koho sa môžem obrátiť v súvislosti s touto žiadosťou?

Existuje viacero spôsobov, ako žiadať odškodnenie od páchatela.

Aby trestný súd rozhodol o odškodnení, musí sa obeť pripojiť k súdному konaniu ako poškodený a musí žiadať od páchatela, ak je uznaný vinným, konkrétne odškodnenie. Obeť nie je povinná dostaviť sa na pojednávanie. Môže sa nechať zastupovať právnym zástupcom a predložiť svoje požiadavky písomne pred pojednávaním.

Podľa zmeneného zákona z 12. marca 1984 o odškodnení niektorých obetí ublíženia na zdraví následkom trestného činu sa navyše niektorým obetiam trestných činov poskytuje právo na odškodnenie na ťarchu rozpočtu štátu. Ide o dôležité opatrenie poskytnuté v prospech obetí za predpokladu, že: sa nezistila totožnosť páchatela; hoci sa zistila totožnosť páchatela, nemožno ho nájsť; páchatel je nesolventný. Na to je potrebné, aby obeť predložila žiadosť o náhradu škody ministrovi spravodlivosti, ktorý rozhodne do šiestich mesiacov.

Odškodnenie je splatné štátom, len ak obeť nemôže z akéhokoľvek dôvodu získať účinné a dostatočné odškodnenie (*napríklad od páchatela, od sociálnej poisťovne alebo z poistenia osôb*).

Ak aj štát odškodní obeť, táto sa môže ešte pripojiť ku konaniu ako poškodený a žiadať dodatočnú sumu od páchatela, ak považuje odškodnenie za nedostatočné. V takomto prípade musí obeť upovedomiť súd o skutočnosti, že predložila žiadosť o odškodnenie štátu, respektíve, že získala takúto odškodnenie od štátu.

V akej fáze trestného konania by som mal(-a) predložiť žiadosť?

Obeť má právo pripojiť sa ku konaniu ako poškodený na základe písomného listu zaslaného vyšetrojúcemu sudcovi, v ktorom uvedie, že sa pripája ku konaniu ako poškodený a žiada o náhradu škody, o ktorej vyhlasuje, že jej vznikla. Túto žiadosť možno predložiť v akomkoľvek okamihu konania. Obeť sa môže takisto pripojiť ku konaniu ako poškodený výhradne v okamihu súdneho pojednávania.

Treba však zobrať do úvahy skutočnosť, že v prípade, ak sa obeť rozhodne pripojiť sa ku konaniu ako poškodený pred pojednávaním, nebude ju už možné vypočúť ako svedka.

V prípade, že sa obeť nepripojí ku konaniu ako poškodený a nepredloží žiadosť, trestný súd nebude môcť z úradnej moci priznať náhradu škody obeti.

Obeť, ktorá sa nepripojí ku konaniu ako poškodený počas súdneho pojednávania, však ne stráca nárok na odškodnenie. Obeť bude v skutočnosti môcť vždy podať žalobu na občiansko-právne súdy proti páchatelovi trestného činu s výhradou dodržania platnej premlčacej doby v rámci občiansko-právneho konania a preukázania, že dotknuté skutky predstavujú občiansko-právne zavinenie.

Žiadosť o odškodnenie možno predložiť ministrovi spravodlivosti pred tým, ako sa rozhodne v občiansko-právnom konaní. Žiadosť sa navyše musí podať do dvoch rokov od okamihu, kedy došlo ku skutkom. Ak je páchatel trestného činu stíhaný a obeť sa pripojí ku konaniu ako poškodený, lehota na predloženie takejto žiadosti sa predĺži a uplynie len po dvoch rokoch od prijatia konečného rozhodnutia jurisdikciou, ktorá v trestnej veci rozhoduje. Ak si obeť neuplatní svoje práva pred trestným súdom a ak vynesené rozhodnutie nadobudne platnosť, obeť sa môže obrátiť na občiansko-právny súd, aby bolo rozhodnuté o občiansko-právnom nároku. V takomto prípade sa lehota predĺži o dva roky po nadobudnutí platnosti súdneho rozhodnutia o občiansko-právnom nároku. Ak je však obeť maloletá osoba, lehota na zánik práva začne plynúť najskôr len odo dňa, keď obeť dosiahne plnoletosť, ak za trestný čin možno uložiť trest podľa článkov 372, 373, 375 (*trestný čin sexuálneho násillia alebo znásillnenia*), 382-1 a 382-2 (*trestný čin obchodovania s ľuďmi*), 400, 401a, 402, 403 alebo 405 (*trestný čin úmyselného zabitia, ktorý nie je kvalifikovaný ako vražda, a trestný čin úmyselného ublíženia na zdraví*) Trestného zákonníka Luxemburska.

Čo môžem žiadať v rámci žiadosti a ako by som ju mal(-a) predložiť (označiť celkovú sumu a/alebo uviesť jednotlivé straty, ušlé zisky a úroky)?

V rámci súdneho procesu musí obeť počas pojednávania predložiť svoju žiadosť s presnými požiadavkami v písomnej alebo ústnej forme, ale nič nebráni tomu, aby ich predložila už pred pojednávaním v písomnej forme. V každom prípade musí obeť uviesť výšku vzniknutej materiálnej ujmy prostredníctvom dokumentov (lekárske potvrdenia, faktúry atď.). V skutočnosti počas pojednávania súd najprv vypočuje svedkov a obvinenú osobu pred tým, ako dôjde k pripojeniu sa poškodeného. V tomto okamihu obeť alebo jej právny zástupca vystupujúci v mene a za svojho mandanta sa vyhlasuje za poškodeného a predkladá dokument s presnými požiadavkami súdu, prokuratúre a účastníkom súdneho konania. Obeť okrem toho nie je povinná dostaviť sa na pojednávanie a môže sa nechať zastupovať svojím právnym zástupcom.

Žiadosť sa predkladá na papierí a obsahuje zoznam jednotlivých vzniknutých škôd (majetková/hospodárska ujma a/alebo nemajetková ujma) s uvedením presnej sumy. Ak škoda nie je vyčísliteľná alebo ak suma ešte nie je známa, uvádza sa, že suma je „pm“ (*pro memoria*).

Vo väčšine prípadov práve súd, ktorý súdi páchatela trestného činu a uzná obžalovaného vinným, stanoví výšku náhrady škody pre obeť za jej ujmu.

Pokiaľ ide o obeť trestného činu, straty a náklady vzťahujúce sa na odškodnenie sú:

majetkové (iné než psychické) ujmy:

náklady na zdravotnú starostlivosť, ktoré vznikli v dôsledku ujmy (lekárske ošetrenie – ambulatná a nemocničná liečba, zotavenie)
dodatočné potreby alebo náklady, ktoré vznikli v dôsledku ujmy (t. j. starostlivosť a pomoc, dočasná a trvalá liečba, dlhodobá fyzioterapia, úprava domáceho prostredia, špeciálne pomôcky atď.)

nezvratné poškodenia (napríklad invalidita a iné trvalé zdravotné postihnutia)

strata príjmu počas lekárskeho ošetrenia a po ňom (vrátane ušlej mzdy a straty zárobkovej schopnosti alebo zníženia príspevkov atď.)

strata pracovných príležitostí

výdavky spojené so súdnym konaním v súvislosti s činom, ktorý spôsobil škodu, akými sú napríklad právne poplatky, súdne trovy a iné odškodnenie za odcudzený alebo poškodený osobný majetok

psychické (nemajetkové) ujmy:

bolesť a utrpenie obete

zníženie kvality života (ak už nemožno viesť taký istý život ako pred spáchaním trestného činu)

estetická ujma (jazvy, strata končatiny alebo iné)

sexuálna ujma

Súd môže nariadiť vypracovanie znaleckého posudku na účely presného vyčíslenia vzniknutej ujmy. Ide o bežný postup najmä v prípade značného ublíženia na zdraví.

V takomto prípade môže súd odsúhlasiť preddavok.

Po vypracovaní znaleckého posudku sa vyhlási rozsudok o občiansko-právnom nároku, v ktorom sa stanoví splatná výška odškodnenia. Maximálna výška odškodnenia, ktorú môže minister spravodlivosti priznať, nemôže prevyšovať strop, ktorý sa každoročne stanoví v nariadení Luxemburského veľkovojsvodstva. Za rok 2017 sa tento strop stanovil na 63 000 eur. Minister okrem toho môže takisto priznať preddavok.

Existuje osobitný formulár pre takéto žiadosti?

Žiadny špeciálny formulár pre žiadosti o odškodnenie v Luxemburskom veľkovojsvodstve neexistuje.

Žiadosť sa predkladá na papieri.

Pokiaľ ide o žiadosť o odškodnenie zaslanú ministrovi spravodlivosti, žiadosť sa musí spísať vo francúzskom, nemeckom alebo luxemburskom jazyku a musí obsahovať presný dátum, miesto a povahu skutkov.

Aké dôkazy musím predložiť na podporu mojej žiadosti?

V rámci žiadosti predkladanej jurisdikcii, ktorá vo veci rozhoduje, je potrebné predložiť dokument o pripojení sa ku konaniu ako poškodený a akýkoľvek iný dokument dokazujúci škodu (konkrétne prípady sú uvedené nižšie).

V rámci žiadosti o odškodnenie zasielanej ministrovi spravodlivosti je potrebné na podporu žiadosti pripojiť k tomuto listu podporné dokumenty týkajúce sa skutkov a ujmy, ktorú obeť utrpela.

Neúplný zoznam:

kópia trestného oznámenia (zápisnice) alebo dôkazu o pripojení sa k trestnému konaniu ako poškodený

kópia rozhodnutia alebo rozsudku, ktorým sa rozhodlo v trestnom konaní a o občiansko-právnom nároku (ak ide o pripojenie sa poškodeného ku konaniu) rozhodnutie o občiansko-právnom nároku (napríklad po vypracovaní znaleckého posudku)

dôkaz o škode: lekárske potvrdenia spresňujúce povahu vzniknutých zranení, trvanie práceneschopnosti a prípadne povaha následkov a trvalá práceneschopnosť

doklady o nákladoch na zdravotnú starostlivosť, ktoré vznikli v dôsledku ujmy (lekárske ošetrenie, nemocničná a ambulantná liečba...)

doklad o príslušnosti k inštitúcii sociálneho zabezpečenia

doklad o výške akéhokoľvek odškodnenia prijatého od sociálnej poisťovne

kópia poisťnej zmluvy

doklad o výške akéhokoľvek odškodnenia prijatého od poisťovne

doklad o strate príjmov počas lekárskeho ošetrenia a po ňom

Vzťahujú sa na moju žiadosť súdne poplatky alebo iné náklady?

V rámci súdneho konania musí každá strana nezávisle od výsledku konania znášať svoje vlastné náklady na právneho zástupcu. Strana, ktorá je v núdzi, však môže požiadať o právnu pomoc. V takomto prípade štát znáša všetky výdavky.

Obeť môže ešte požiadať o náhradu za trovy konania. Výdavky na vypracovanie znaleckého posudku platí *a priori* obžalovaný.

V rámci žiadosti o náhradu škody zaslanej ministrovi spravodlivosti súdne trovy spojené s takouto žiadosťou neexistujú.

Môžem pred konaním a/alebo počas konania získať právnu pomoc? Môžem ju získať, aj keď nežijem v krajine, v ktorej prebieha konanie?

Obeť môže získať právnu pomoc pred konaním a/alebo počas konania podľa podmienok stanovených luxemburskými právnymi predpismi po vyplnení vnútroštátneho formulára, ktorý možno stiahnuť na stránke Advokátskej komory Luxemburska:

<https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. K tomuto formuláru treba priložiť podporné dokumenty, ktorými preukáže, že nemá dostatočné finančné zdroje na úhradu výdavkov za svoju obhajobu. Žiadosť musí poslať predsedovi advokátskej komory v súdnom obvode bydliska žiadateľa a ten rozhodne o poskytnutí alebo neposkytnutí právnej pomoci.

Ktokoľvek sa môže obrátiť na inštitúcie poskytujúce informácie a právne poradenstvo. Obeť sa môže obrátiť na kontaktnú a právnu informačnú službu (*Service d'Accueil et d'Information juridique*), kde jej bezplatne poskytnú akúkoľvek právnu informáciu:

<https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>

V akom prípade by trestný súd zamietol moju žiadosť alebo odmietol rozhodovať vo veci mojej žiadosti voči páchateľovi?

Ak obeť predložila žiadosť o odškodnenie a páchateľa súd oslobodil, pretože činy nenapĺňajú skutkovú podstatu trestného činu, súd jednako rozhodne, či protiprávnym konaním obžalovaného obeť utrpela ujmu. V takomto prípade obžalovaný bude odsúdený na zaplatenie náhrady škody. Ak však obeť stále nemôže dokázať príčinnú súvislosť medzi správaním obžalovaného a vzniknutou ujmu, súd žiadosť obeť zamietne.

Môžem sa proti takémuto rozhodnutiu odvolať alebo uplatniť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku?

Obeť môže podať odvolanie proti rozhodnutiu trestného súdu.

Navyše obeť môže predložiť žiadosť o náhradu škody ministrovi spravodlivosti a má právo na odškodnenie za predpokladu, že je obeťou trestného činu, ak páchateľ nie je odsúdený a jeho totožnosť nebola zistená, alebo ak totožnosť páchateľa bola zistená, ale ho stále nemožno nájsť, alebo ak je páchateľ nesolventný.

V prípade neexistencie súdneho konania a tým aj stanovenia odškodnenia súdom môže minister spravodlivosti priznať paušálnu náhradu a/alebo nariadiť znalecký posudok na svoje náklady na účely stanovenia výšky odškodnenia priznaného obeť.

Ak mi súd prizná odškodnenie, ako zaistím výkon rozsudku voči páchateľovi a akú pomoc môžem v tejto súvislosti získať?

Úlohou trestného súdu je vyčísliť ujmu, ktorú obeť utrpela, ale nie pokryť priznanú náhradu škody.

Prislúcha obeť po vynesení konečného rozhodnutia, aby podnikla kroky na vyplatenie náhrady škody od páchateľa trestného činu.

Vo väčšine prípadov právny zástupca dohliada na vymáhanie náhrady škody najprv vzájomnou dohodou po nadviazaní kontaktu s právnym zástupcom odsúdeného, alebo cestou núteného výkonu rozsudku tým, že sa obráti na súdneho vykonávateľa.

Ak súd uloží podmienený trest spolu s opatrením skúšobnej doby a povinnosťou zaplatiť odškodné, generálny prokurátor zodpovedný za výkon trestu je povinný kontrolovať, či odsúdený dodržiava uloženú povinnosť.

Posledná aktualizácia: 19/03/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.